

Minister van Economische Zaken en Klimaat
De heer ir. E.D. Wiebes MBA
Postbus 20401
2500 EK 's-Gravenhage

Den Haag, 23 september 2020

Aantal bijlagen : 5
Uw kenmerk :
Ons kenmerk :
Contactpersoon : [Vertrouwelijk] | [Vertrouwelijk] | 070 [Vertrouwelijk]
Onderwerp : ACM/19/038209 Toetsing investeringsplannen netbeheerders; Melding op basis van artikel 22 E-wet

Geachte heer Wiebes,

De landelijke en regionale netbeheerders voor elektriciteit en gas hebben in 2020 voor de eerste keer op basis van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) en de Gaswet ontwerp investeringsplannen (hierna: investeringsplannen) opgesteld. Netbeheerders moesten hun investeringsplannen uiterlijk 1 juli 2020 bij de ACM ter toetsing aanleveren. Vanaf nu doen zij dat elke twee jaar.

Alhoewel het opstellen en toetsen van investeringsplannen een ontwikkelproces is, dat op onderdelen om evaluatie vraagt, constateert de ACM dat de investeringsplannen een waardevol nieuw instrument zijn gebleken. Het geeft namelijk inzicht waar de komende 5 tot 10 jaar - ondanks de forse investeringen - de transportknelpunten zitten.

In deze brief informeert de ACM u over het proces en de aard van haar toetsing en vat haar bevindingen samen. In bijlage 1 vindt u een uitgebreidere rapportage over de toetsing van de investeringsplannen.

Proces en aard van de toetsing

In de investeringsplannen moeten netbeheerders op basis van de E-wet en de Gaswet voorgenomen uitbreidings- en vervangingsinvesteringen opnemen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van hun wettelijke taken. De ACM toetst of de netbeheerder in redelijkheid tot het investeringsplan heeft kunnen komen en betreft hierbij of het investeringsplan de noodzaak van de investeringen aantoont. De ACM heeft in totaal 12 weken om deze toets uit te voeren. De ACM keurt de investeringsplannen niet goed; zij kan echter wel een aanpassing van de investeringsplannen afdwingen door middel van een bindende gedragslijn.

Zorgen over congestie bij transport van elektriciteit

De ACM maakt zich op basis van haar toets van de investeringsplannen zorgen over de tijdige realisatie van de investeringen van de netbeheerders TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT), Liander N.V. (hierna: Liander), Enexis Netbeheer B.V. (hierna: Enexis) en Enduris B.V. (hierna: Enduris). Het algemene beeld is dat zij net als de andere netbeheerders veel investeren in het elektriciteitsnet om tegemoet te komen aan de toenemende vraag naar transport. Desondanks

verwacht de ACM bij deze vier netbeheerders een voortdurend tekort aan transportcapaciteit in de komende vijf tot tien jaar.

De beschikbare transportcapaciteit loopt nu al achter op de vraag. Dit was bij de ACM reeds bekend door meldingen over de bestaande capaciteitsknelpunten op de door TenneT, Liander, Enexis en Enduris beheerde netten of overschrijdingen van de 18 weken termijn voor de aansluiting van wind- en zonneparken. U komt zelf ook tot deze constatering in uw brief aan de Tweede Kamer van 8 juni jl.¹

Op basis van de investeringsplannen van de vier hierboven genoemde netbeheerders neemt deze problematiek naar het oordeel van de ACM de komende jaren verder toe, omdat op veel plaatsen de timing van de voorgenomen investeringen in het elektriciteitsnet achterblijft bij de in hun scenario's voorspelde vraag. Netbeheerders kunnen dit in sommige gevallen tijdelijk mitigeren door operationele maatregelen, zoals congestiemanagement. Toch betekent dit vaak dat er onder andere aan producenten van duurzame energie transportcapaciteit geweigerd zal worden en dat netbeheerders niet tijdig kunnen voldoen aan de aanvullende vraag naar transportcapaciteit die uit plannen van regionale overheden voortvloeit.

In de periode van juli tot en met september 2020 heeft overleg plaatsgevonden met de vier netbeheerders over deze bevindingen van de ACM. De ACM heeft aanvullende informatie opgevraagd en vragen gesteld. Ook zijn de netbeheerders in de gelegenheid gesteld om hun investeringsplan aan te vullen en toe te lichten. Uit hun nadere toelichting blijkt dat de netbeheerders de problematiek erkennen en voorzien dat deze situatie nog aanzienlijke tijd zal voortduren. In de eerstkomende jaren is een deel van de congestie moeilijk te voorkomen omdat investeringen een doorlooptijd hebben die van start tot realisatie op kan lopen tot ruim 10 jaar bij hoogspanningsnetten.

De redenen die de netbeheerders geven voor capaciteitstekorten, sluiten aan bij de door u genoemde oorzaken in uw brief aan de Tweede Kamer van 8 juni jl. Zij wijten capaciteitstekorten aan een onduidelijke vraag vanuit industrieën en overheden, die investeringsonzekerheid oplevert, en aan een gebrek aan uitvoeringscapaciteit, in het bijzonder vanwege een tekort aan technisch opgeleid personeel. Sommige regionale netbeheerders merken op dat structurele congestie op het net van TenneT doorwerkt in hun eigen net. TenneT heeft aangegeven dat zij het net in bedrijf moet houden en daarom niet overal kan werken aan onderhoud en gelijktijdig aan uitbreiding. Voor de nadere argumentatie per netbeheerder verwijst de ACM u naar de bijlagen 2 tot en met 5 bij deze brief.

De ACM kan het blijven bestaan of ontstaan van congestie, of het niet tijdig voldoen aan de vraag naar transportcapaciteit, niet voorkomen door het opleggen van een bindende gedragslijn op deze investeringsplannen of het toepassen van andere formele instrumenten. Naar de mening van de ACM vergt deze complexe problematiek een gezamenlijke aanpak om een mogelijke vertraging van de energietransitie en van de uitvoering van het Klimaatakkoord te voorkomen en tegelijkertijd de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk te houden. Om de congestie structureel op beheersbaar niveau te houden is het nodig dat netbeheerders langer vooruitplannen en slim investeren.

De ACM acht het noodzakelijk dat netbeheerders daarin zoveel mogelijk worden ondersteund. Als het bijvoorbeeld eerder duidelijk is welk type energie-infrastructuur waar en wanneer nodig en wenselijk is, kunnen netbeheerders beter invulling geven aan hun rol om het behalen van

¹ Kamerstukken II, 2019–2020, 29 023, nr. 260.

klimaatdoelstellingen te faciliteren tegen de laagste maatschappelijke kosten. Samenwerking tussen alle stakeholders, zoals binnen de regionale energiestrategieën, levert zo een integraal beeld op voor Nederland en investeringszekerheid op langere termijn.

Melding in de zin van artikel 22 Elektriciteitswet

Vanwege haar oordeel over het blijven bestaan dan wel ontstaan van congestie bij vier elektriciteitsnetbeheerders is de ACM gehouden formeel melding te doen als bedoeld in artikel 22, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998. Naar het oordeel van de ACM blijkt uit de investeringsplannen van TenneT, Liander, Enexis en Enduris dat zij in onvoldoende mate kunnen of zullen kunnen voorzien in de totale behoefte aan capaciteit voor het transport van elektriciteit over de door hen beheerde netten. Voor een meer concrete weergave per netbeheerder verwijst de ACM u naar de bijlagen bij deze brief.

Geen niet-noodzakelijke investeringen

De ACM heeft op basis van haar toets van de investeringsplannen geen investeringen geïdentificeerd die niet noodzakelijk zijn.

Geen bindende gedragslijn nu, maar investeringsplannen moeten volgende keer beter

De initieel ingediende investeringsplannen bevatten nog niet alle voor een toets noodzakelijke informatie. De ACM heeft daarom bij netbeheerders aanvullende informatie opgevraagd. De netbeheerders hebben hun investeringsplannen op verzoek van de ACM vrijwillig aangepast. Dat betekende dat de volledigheid en kwaliteit van de onderbouwing van deze eerste ronde investeringsplannen zo is verbeterd dat de ACM geen bindende gedragslijn hoefde op te leggen. De ACM heeft aan de netbeheerders laten weten dat zij hun investeringsplannen kunnen vaststellen.

Bij dit oordeel past de kanttekening dat de ACM vindt dat de netbeheerders een verbeteringslag moeten doorvoeren in de investeringsplannen die uiterlijk op 1 januari 2022 moeten worden ingediend, om het doel te bereiken waarvoor de toets door de wetgever in het leven is geroepen. Belangrijke onderdelen die moeten verbeteren zijn de scenariostudies, de concretisering van kwaliteitsknelpunten en de onderbouwing van de gekozen oplossing voor knelpunten. Deze en andere onderwerpen zijn belangrijk bij het maken van de juiste keuzes bij investeringen maar waren in de investeringsplannen nog onvoldoende uitgewerkt. Omdat deze punten veel tijd vergen voor verbetering, de eerste ronde investeringsplannen voor alle partijen nieuw was én de voorbereiding voor de investeringsplannen van 2022 al is gestart, kiest de ACM voor een traject met netbeheerders om deze verbetering vóór 2022 te realiseren in plaats van wijzigingen af te dwingen in deze eerste ronde.

Evaluatie van de investeringsplannen en van de regelgeving wenselijk

De ACM wil graag samen met netbeheerders, uw ministerie en andere stakeholders het proces en de inhoud van de investeringsplannen evalueren. Daarbij zal de ACM onder andere naar voren brengen dat een evaluatie van het wettelijk kader wenselijk is; op de korte termijn in het bijzonder van de Regeling investeringsplan en kwaliteit elektriciteit en gas (hierna: de Regeling). Een verbetering en verduidelijking van het wettelijk kader helpt om te komen tot betere investeringsplannen en een betere toets daarvan. De ACM verwacht dan ook dat deze evaluatie zal leiden tot concrete voorstellen voor aanpassingen in de regelgeving.

Graag in gesprek

De ACM gaat graag met uw ministerie en met andere betrokken partijen in gesprek over haar bevindingen en in het bijzonder over haar zorgen over congestie bij het transport van elektriciteit.

Met vriendelijke groet,

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze:
w.g.

M. R. Leijten
bestuurslid

Bijlage 1 Rapportage Toetsing investeringsplannen netbeheerders elektriciteit en gas 2020
Bijlage 2 Toelichting bij melding op basis van artikel 22 E-wet voor TenneT
Bijlage 3 Toelichting bij melding op basis van artikel 22 E-wet voor Enexis
Bijlage 4 Toelichting bij melding op basis van artikel 22 E-wet voor Liander
Bijlage 5 Toelichting bij melding op basis van artikel 22 E-wet voor Enduris